

Заяць М. Я.

*кандидат економічних наук,
викладач кафедри обліку та фінансів
Івано-Франківського навчально-наукового інституту менеджменту
Тернопільського національного економічного університету*

Zaiac M. Ia.

*Candidate of Economic Sciences,
Lecturer at the Department of Accounting and Finance
Ivano-Frankivsk Scientific-Educational Institute of Management
Ternopil National and Economic University*

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ СЕК'ЮРИТИЗАЦІЇ АКТИВІВ: ФІНАНСОВІ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ

RISK-MANAGEMENT OF ASSETS SECURITIZATION: FINANCIAL, ACCOUNTING AND ANALYTICAL ASPECTS

Анотація. У статті обґрунтовано необхідність дослідження проблематики обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками сек'юритизації активів. Обґрунтовано напрями вдосконалення облікової системи для ефективного управління ризиками. Проаналізовано зміни структури балансу в результаті сек'юритизації активів. Обґрунтовано відмінності сек'юритизації з позиції бухгалтерського обліку та фінансів. Проаналізовано функції та порядок реалізації традиційної сек'юритизації активів. Виявлено визначальні проблеми обліку процесу сек'юритизації активів у сучасних умовах розвитку системи міжнародних облікових стандартів.

Ключові слова: управління ризиками, сек'юритизація активів, обліково-аналітичне забезпечення, пул активів.

Постановка проблеми. Розвиток облікової науки повинен відбуватись паралельно зі зміною особливостей діяльності підприємств, удосконаленням моделей і систем прийняття управлінських рішень, оскільки облікова система є базисом системи інформаційної підтримки управління підприємством. Одним із напрямів розвитку фінансової діяльності підприємств є поява нових моделей управління активами, зокрема, їх сек'юритизація, що передбачає заміну неринкових позик чи грошових потоків (дебіторської заборгованості) на різні види цінних паперів, що вільно обертаються на ринку капіталу. Якщо в зарубіжних країнах сек'юритизація активів використовується вже більше 30 років, то в Україні даний інструмент використовується досить рідко. Водночас прагнення позичальників знизити вартість залучених ресурсів в останні роки підвищує актуальність його застосування в господарській практиці, що зумовлює необхідність розробки обліково-аналітичного забезпечення операцій сек'юритизації активів та управління ризиками, що виникають під час застосування даного інструменту. Вищенаведене підкреслює актуальність досліджень у даній сфері та вимагає розробки нових підходів до функціонування облікової системи в умовах появи нових видів фінансових операцій, зокрема такого виду структурованого фінансування, як сек'юритизація.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками приділяли увагу І.А. Бланк, К.П. Боримська, І.М. Вигівська, Л.В. Гнилицька, І.Л. Грабчук, О.М. Гончаренко, З.В. Гуцайлук, О.П. Дріга, О.О. Зеленіна, І.А. Панченко, О.В. Фоміна та ін. Особливості управління ризиками сек'юритизації активів досліджували Г.О. Дорошенко, М.С. Кисельова, О.О. Казаков, О.В. Можарівський, К.О. Петрова, О.С. Новак, Т.М. Посталюк, А.О. Солдатова, А.М. Шелепов та ін.

Мета статті полягає в аналізі фінансових та обліково-аналітичних аспектів управління ризиками сек'юритизації активів в умовах трансформації системи економічних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. В останні десятиліття почала чітко прослідковуватись залежність розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління від зміни підходів до управління фінансами, маркетингу, логістикою та іншими сферами господарської діяльності підприємства. Одним із прикладів такої взаємодії є широкі запровадження теорії ризиків в обліково-аналітичні дослідження, які мають значну сферу проявів. Як наслідок, на сьогодні існує значна кількість наукових праць, що присвячені питанням обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькими та господарськими ризиками, основною метою яких є формування методики його облікової оцінки, встановлення рівня його впливу на результати діяльності підприємства та створення інформаційних передумов для формування комплексу заходів із підвищення ефективності управління ризиками з метою забезпечення їх мінімізації.

Поняття «ризик» тривалий час знаходилося поза межами облікової науки та більше асоціювалось із фінансовою сферою, де дослідження впливу ризиків на результати функціонування економічних систем є однією із найбільш актуальних проблем, що потребує вирішення. Дана проблема особливо актуалізувалась починаючи з кінця 60-х років ХХ ст., коли досить відчутною і явною стала дестабілізація функціонування ринків, а існуючі системи планування показників почали значно відрізнятись від фактично одержаних результатів. На результати діяльності підприємств усе більшою мірою почали впливати загрози різних видів, які призводили до одержання негативного результату, ймовірність настання яких почали називати ризиком. Тому для забезпечення ефективного управління в умовах інтенсифі-

кації кризових явищ і ситуацій невід'ємним атрибуту системи управління великими підприємствами поступово стала підсистема ризик-менеджменту (risk-management) або фрод-менеджменту (fraud-management), що забезпечує зниження ймовірності одержання негативних результатів діяльності та можливих утрат, що виникають у результаті їх настання.

Оскільки система обліково-аналітичного забезпечення є основним джерелом інформації для прийняття управлінських рішень, доцільним є використання її засобів як інструменту для управління ризиками підприємницької діяльності. Під управлінням у даному випадку можна розуміти як процес інформаційного забезпечення управління та інформаційної підтримки заходів із мінімізації ризиків (страхування, хеджування, диверсифікації тощо), так і безпосереднє управління ризиками шляхом застосування бухгалтерського методичного інструментарію (професійного судження, облікової політики, політики формування звітності тощо). Зокрема, І.М. Вигівська відмічає з цього приводу, що бухгалтерський облік суб'єкта господарювання є одним із економічних інститутів, за допомогою інструментів якого можна здійснювати вплив на рівень підприємницьких ризиків [2, с. 92].

На думку Л.В. Гнилицької, для того щоб обліково-аналітична система змогла стати інструментом управління ризиками, слід забезпечити виконання таких взаємопов'язаних завдань:

- визнання ризику (фактів господарської діяльності, пов'язаних із ризиком) у системі бухгалтерського обліку;
  - оцінка ймовірності втрати економічних вигід окремими об'єктами бухгалтерського обліку під впливом ризику;
  - вибір методичного інструментарію управління ризиками, притаманного системі бухгалтерського обліку;
  - відображення на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності інформації про підприємницькі ризики та наслідки їх впливу на показники діяльності підприємства [3, с. 116].
- Основна ідея даних пропозицій полягає в тому, що під час побудови системи ризик-менеджменту підприємства слід урахувати особливості побудови його обліково-аналітичної системи та інформаційну технологію, на основі якої розроблені базові теоретичні засади бухгалтерського обліку (подвійний запис, консерватизм, історична собівартість та ін.). Це дасть змогу в цілому забезпечити інтегрування обліково-аналітичної інформації з моделями прийняття рішень, що використовуються для управління ризиками та мінімізації наслідків їх настання.

Крім того, облікова система має бути вдосконалена таким чином, щоб вона змогла забезпечувати надання необхідної для користувачів інформації про:

- облікову оцінку господарських ризиків;
- утрату економічних вигід від використання капіталу під впливом ризиків;
- ризики як факти господарської діяльності (умовні активи, умовні зобов'язання);
- професійні ризики бухгалтера та аналітика.

Виникнення наприкінці 1970-х років сек'юритизації активів на іпотечному ринку в США як одного з альтернативних способів фінансування діяльності та його подальше широке застосування у світі починаючи з 1980-х років зумовили появу значної кількості питань, які потребують теоретичного обґрунтування для підвищення ефективності впровадження даного фінансового інструменту в практичну діяльність вітчизняних підприємств.

Як зазначає А.О. Солдатова, під сек'юритизацією слід розуміти інноваційну техніку фінансування шляхом трансформації частини фінансових активів підприємства у високоліквідні інструменти ринку капіталу, що обер-

таються на вторинному ринку [7, с. 179], що можна графічно представити за допомогою ілюстрації зміни структури активів бухгалтерського балансу (табл. 1).

Таблиця 1

Зміна структури балансу в результаті сек'юритизації активів

Активи підприємства до сек'юритизації	Активи підприємства після сек'юритизації
Нематеріальні активи	Високоліквідні інструменти ринку капіталу
Основні засоби	Основні засоби
Інші необоротні активи	Інші необоротні активи
Запаси	Запаси
Дебіторська заборгованість	Високоліквідні інструменти ринку капіталу
Поточні фінансові інвестиції	
Грошові кошти та їх еквіваленти	
Інші оборотні активи	Інші оборотні активи
Витрати майбутніх періодів	Витрати майбутніх періодів

Також починаючи із 90-х років ХХ ст. до складу об'єктів сек'юритизації почали включатись ті види активів, використання яких у діяльності підприємства є джерелом одержання регулярних майбутніх грошових потоків. Зокрема, прикладами цього є такі види нематеріальних активів, як авторські та суміжні з ними права на музичні твори, права на видобуток нафти і газу тощо.

При цьому слід обов'язково враховувати, що реальний продаж активів здійснюється не в усіх випадках, за умови здійснення синтетичної сек'юритизації відбувається лише передача ризиків, що не призводить до кінцевого продажу активів. Такі синтетичні операції, що не передбачають списання активів із балансу підприємства, найчастіше здійснюються за допомогою кредитних деривативів.

Таким чином, сек'юритизація з позиції фінансів – це один із способів фінансування чи рефінансування діяльності за допомогою ринку капіталу через продаж (передачу) неліквідних фінансових активів (наприклад, простроченої дебіторської заборгованості) й одержання взаємін інших видів фінансових активів, які мають вищий рівень ліквідності. З позиції бухгалтерського обліку сек'юритизація – це сукупність операцій, які призводять до трансформації одних видів активів (дебіторської заборгованості та інших неліквідних активів) в інші види активів (більш ліквідних) на різних засадах – продажу, обміну, списання і придбання тощо, що залежать від обраної форми реалізації сек'юритизації на конкретному підприємстві (класична, синтетична, квазісек'юритизація, псевдосек'юритизація та ін.). Тому якщо з позиції фінансів основними проблемами використання сек'юритизації активів є механізми її здійснення та аналіз її впливу на можливості регулювання ринкових відносин і руху позичкового капіталу, то з позиції обліку – це забезпечення достовірного інформаційного супроводу даного процесу трансформації одних видів активів в інші. З позиції економічного аналізу важливу роль відіграє вплив сек'юритизації активів на основні фінансові показники підприємства, а також аналіз доцільності її здійснення на основі врахування витрат, що були понесені в результаті її реалізації.

Використання сек'юритизації активів дає змогу виконати три основні функції: 1) створення можливості для додаткового рефінансування господарської діяльності; 2) підвищення ліквідності балансу підприємства та забезпечення відповідності вимогам різних груп зовнішніх

користувачів (банків, інвесторів, інституційних інвесторів, регуляторів ринку капіталу тощо); 3) розподіл ризиків між суб'єктом сек'юритизації активів та іншими задіяними в даному процесі суб'єктами. У цілому вона дає змогу обезпечити підприємство від ризику банкрутства, тобто від неможливості погасити свої зобов'язання перед кредиторами, та підвищити показники ефективності використання капіталу підприємства. Тому особливо важливу роль у процесі здійснення сек'юритизації активів має обліково-аналітична система, яка є засобом обґрунтування необхідності її здійснення та інформаційної підтримки її проведення, з одного боку, та інструментом визначення ефективності її проведення та аналізу досягнення поставлених перед нею цілей, з іншого боку.

Загальну модель традиційної сек'юритизації активів підприємства можна представити таким чином (рис. 1).

Таким чином, сек'юритизація активів передбачає, що підприємство (компанія-оригінація) виокремлює частину своїх активів у певну групу (пул активів), які виступають забезпеченням цінних паперів та передаються спеціально створеній компанії (special purpose vehicle (SPV)), яка випускає під ці активи високоліквідні інструменти ринку капіталу, які починають відноситись до групи цінних паперів, забезпечених активами (asset-backed security (ABS)).

Стосовно розуміння сутності сек'юритизації активів як фінансового інструменту, то на сьогодні відсутні значні суперечності серед дослідників, а їх основна увага приділяється пошуку нових моделей сек'юритизації активів, що виникають у зв'язку із розширенням кола об'єктів сек'юритизації та появою нових видів цінних паперів, які забезпечуються активами. Проте серед учених у сфері обліку на сьогодні відсутня єдність у підходах стосовно їх відображення на практиці, що зумовлено відсутністю чіткої регламентації сек'юритизації активів на законодавчому рівні, внаслідок чого виникають значні неузгодженості під час їх відображення в системі обліку, а фінансова звітність стає непорівнянною, що порушує базові принципи функціонування ефективного ринку капіталу.

Представники компанії Deloitte виділяють дві визначальні проблеми обліку процесу сек'юритизації активів [9, с. 5]:

1. Чи слід консолідувати звітність підприємства зі звітністю компанії спеціального призначення?

2. Чи слід у системі обліку відображати продаж активів, що є об'єктом сек'юритизації?

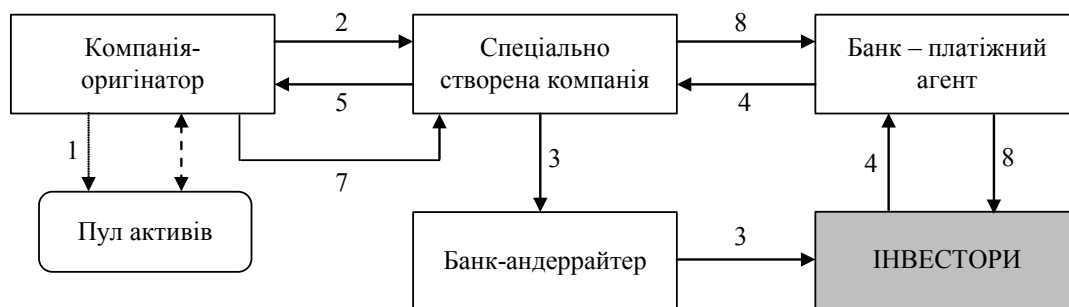
Перша проблема передбачає необхідність розгляду статусу спеціально створеної компанії по відношенню до підприємства-оригінація. Якщо спеціально створена компанія є дочірньою по відношенню до останньої, то передача пулу активів не може розглядатись як їх продаж, а може вважатись борговими відносинами, дольовою участю або орендними відносинами. В іншому випадку передача пулу активів є продажем, що зумовлює їх зняття з балансу компанії-оригінація і постановку на баланс спеціально створеної компанії. В п. 8 ПКР (СІС) 12 «Консолідація підприємства спеціального призначення» (далі – ПСН) зазначається, що ПСН слід консолідувати в тому випадку, якщо сутність взаємин між підприємством і ПСН указує на те, що ПСН контролюється цим підприємством. На наявність взаємин, за яких підприємство контролює ПСН і повинно консолідувати це ПСН, можуть вказувати такі обставини:

а) за змістом, діяльність ПСН здійснюється від імені такого підприємства з урахуванням його конкретних комерційних потреб із тим, щоб підприємство отримувало вигоди від діяльності ПСН;

б) за змістом, підприємство володіє повноваженнями щодо прийняття рішень, що дають йому змогу отримувати основну частину вигод від діяльності ПСН, або підприємство делегувало ці повноваження щодо прийняття рішень, установивши режим «автопілоту»;

в) за змістом, підприємство має права на отримання основної частини вигод від діяльності ПСН і, відповідно, може бути схильним до ризиків, пов'язаних з діяльністю ПСН;

г) за змістом, підприємство зберігає за собою основну частину залишкових ризиків або ризиків власника, що від-

Примітки:

1. Компанія-оригінація формує пул активів як об'єкт сек'юритизації та списує його з балансу.
2. Пул активів продається спеціально створеній компанії.
3. Спеціально створена компанія випускає цінні папери, забезпечені активами, які банк-андеррайтер розміщує серед інвесторів.
4. Інвестори оплачують випущені цінні папери через банк – платіжний агент, який за мінусом наданих послуг перераховує їх спеціально створеній компанії.
5. Спеціально створена компанія погашає заборгованість за одержаний пул активів за допомогою грошей, одержаних від банку – платіжного агента.
6. Обслуговування оригінація пулу активів протягом терміну дії угоди.
7. Перерахування отриманих доходів від пулу активів спеціально створеній компанії.
8. Спеціально створена компанія через банк – платіжний агент погашає відсотки по випущеним цінним паперам та основною заборгованістю перед інвесторами.

Рис. 1. Загальна модель традиційної сек'юритизації активів

носяться до ПСН або до його активів із метою отримання вигод від його діяльності [6, с. 2688]. У випадку наявності цих обставин передача активів ПСН відбувається не шляхом їх продажу, а шляхом передачі в користування на боргових взаємовідносинах, як дольова участь у ПСН або на орендних засадах. Незважаючи на те що ПКР (SIC) 12 у 2013 р. був замінений МСФЗ 10 та МСФЗ 12, вищевказані положення п. 8 можуть використовуватись для обґрунтування реалізації професійного судження бухгалтера під час визначення порядку обліку процесу передачі пулу активів від підприємства-оригіатора до спеціально створеної компанії.

Виходячи з можливих варіантів, вирішення першої проблеми частково залежить від вирішення другої проблеми. Зокрема, на сьогодні можуть бути виділені такі варіанти облікового відображення передачі пулу активів від компанії-оригіатора до спеціально створеної компанії:

- як продаж, коли компанія-оригіатор не має тривалих стосунків зі спеціально створеною компанією;
- як фінансування, коли передача пулу активів не відповідає критеріям їх продажу (передача контролю над активами; одержання доходів від продажу);
- як частковий продаж, коли компанія-оригіатор залишає в обслуговуванні одні види цінних паперів («молодші», що оплачуються після погашення зобов'язань за «старшими»), а інші види цінних паперів продає інвесторам. Такий вид операцій передбачає здійснення часткової сек'юритизації;

– як частковий продаж та як часткове фінансування (коли окремі види цінних паперів продаються, а інші види передаються на засадах, що не відповідають критеріям їх продажу).

Вибір конкретного із наведених варіантів залежить від особливостей операцій сек'юритизації активів, що здійснюються компанією-оригіатором, та від юридичних взаємовідносин між спеціально створеною компанією та компанією-оригіатором.

Незважаючи на існування значних переваг сек'юритизації активів для компанії-оригіатора, здійснення даного виду операцій, як і застосування будь-яких інших фінансових інструментів, тісно взаємопов'язані з певними ризиками. Враховуючи зростаючу роль обліково-аналітичної системи під час побудови системи ризик-менеджменту, одним із завдань бухгалтерського обліку в контексті операцій із сек'юритизації активів, що здійснюються на підприємстві, є не лише надання своєчасної та достовірної інформації про проходження даного процесу для прийняття відповідних рішень, а й створення необхідних передумов для управління ризиками, що виникають під час здійснення таких операцій.

На думку швейцарського вченого Х.П. Бера, всі ризики сек'юритизації активів можна об'єднати в дві основні групи (табл. 2).

Перша група ризиків стосується об'єкта сек'юритизації і пов'язана із невиконанням очікувань учасників, які є ініціаторами даного процесу – компанії-оригіатора та спеціально створеної компанії. Друга група ризиків пов'язана з юридичною складністю здійснення операцій сек'юритизації активів, є результатом залучення значної кількості учасників у даний процес та укладання значної кількості договорів та угод.

На сьогодні вченими запропонована значна кількість шляхів мінімізації ризиків сек'юритизації активів, які базуються на традиційних підходах ризик-менеджменту. Так, на думку Г.О. Дорошенко, як засоби мінімізації ризиків сек'юритизації у світовій практиці використовуються: збір і аналіз додаткової інформації; зовнішня і внутрішня

кредитна підтримка [4, с. 286]. Зокрема, всі механізми зовнішньої кредитної підтримки (страхування безперервності відсоткових платежів, надання додаткових гарантій, страхове покриття випущених цінних паперів та ін.) та внутрішньої кредитної підтримки (географічна диверсифікація пулу активів, формування спеціального резервного фонду, видача гарантій компанією-оригіатором та ін.) є прикладами традиційних інструментів мінімізації підприємницьких ризиків.

Таблиця 2

Класифікація ризиків сек'юритизації активів за Х.П. Бером [1, с. 212–214]

Види ризиків	Характеристика ризиків
Ризики покриття	Ризики, що виникають під час фінансування пулу активів (кредитний ризик, ризик дострокового повернення або затримки платежів, ризик ліквідності, зміни відсоткових ставок або обмінних курсів валют тощо)
Ризики відносин сек'юритизації	Ризики, що залежать від обраної структури проведення угоди (ризик структури і потоку платежів (ризик невиконання прийнятих зобов'язань) і правові ризики (ризик зміни законодавства)).

Кожен із розглянутих методів мінімізації ризиків сек'юритизації активів може використовуватись як окремо, так і комплексно. Як відмічає з цього приводу Р.Р. Хасанов, у даний час застосовується комбінація внутрішніх і зовнішніх способів підвищення надійності. Іноді два механізми підвищення надійності комбінуються таким чином, що створюється нова форма забезпечення, що володіє унікальними характеристиками [8, с. 236].

Водночас на сьогодні зовсім незначна увага приділена ролі бухгалтерського обліку та економічного аналізу в управлінні ризиками сек'юритизації активів. На нашу думку, можна виділити такі напрями облікового забезпечення управління даними видами ризиків:

– забезпечення надання достовірної інформації про активи, які включаються до пулу активів у процесі сек'юритизації, та облікова підтримка процесу їх відокремлення від інших активів підприємства-оригіатора на основі формування необхідних аналітичних розрізів. Зокрема, на думку О.П. Дріги, узагальнення інформації щодо формування та відокремлення пулу активів у процесі сек'юритизації слід здійснювати на окремому рахунку 32 «Пул сек'юритизаційних активів» [5, с. 187]. У цілому погоджуючись із зазначеною пропозицією, потребує уточнення клас рахунків, до якого наведений вище рахунок має бути віднесений. На нашу думку, клас рахунку має визначатись залежно від типу активів, які включені до складу пулу (1-го, 2-го, 3-го), тому якщо пул активів складається з нематеріальних активів, то такі об'єкти сек'юритизації слід розміщувати на рахунку 126 «Пул сек'юритизаційних активів». Під час формування гібридного пулу активів, наповненого активами із різних класів, пропонуємо використовувати рахунок 00 «Пул змішаних сек'юритизаційних активів»;

– облікове відображення процесу трансформації сформованого пулу активів на високоліквідні інструменти ринку капіталу за допомогою різних варіантів (продажу, фінансування, дольової участі, оренди тощо);

– відображення в обліковій системі фактів господарської діяльності, пов'язаних із ризиком синтетичної сек'юритизації активів (умовних активів та умовних зобов'язань) у підприємства-оригіатора та спеціально

створеної компанії під час часткового продажу пулу активів або під час його передачі на засадах фінансування;

– застосування інструментарію бухгалтерського резервування, що дає змогу формувати резерви для забезпечення виконання вимог підприємства-оригінатора;

– оцінка ймовірності втрати економічних вигід пулом активів як об'єктом сек'юритизації під впливом ризиків;

– відображення на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності інформації ризику покриття і ризику відносин сек'юритизації та наслідки їх впливу на показники підприємства-оригінатора та інвесторів.

Роль економічного аналізу в процесі сек'юритизації активів полягає в:

– здійсненні аналізу можливостей та потреб компанії-оригінатора з метою обґрунтування доцільності її застосування;

– застосуванні аналітичного інструментарію в процесі тактичного та стратегічного планування реалізації сек'юритизації;

– проведенні аналізу якості активів, які можуть бути включені до складу пулу;

– обґрунтуванні переваг застосування сек'юритизації активів із позиції появи можливостей для додаткового рефінансування, підвищення поточної ліквідності та розподіл інвестиційних ризиків.

Висновки. Розвиток фінансового ринку, що характеризується появою нових фінансових інструментів, одним із яких є сек'юритизація активів, формує перед обліково-аналітичною системою підприємства нові напрями подальшого вдосконалення. Ефективність здійснення будь-яких фінансових операцій залежить від правильно прийнятих рішень, процес формування яких відбувається на основі аналізу значних обсягів інформації, основним джерелом якої виступає обліково-аналітична система під-

приємства. Тому на сьогодні потребує вдосконалення теоретико-методологічний інструментарій бухгалтерського обліку та економічного аналізу у світлі появи нових фінансових інструментів з урахуванням специфіки їх реалізації та вітчизняних умов розвитку фінансового ринку.

Одним з актуальних напрямів розвитку бухгалтерського обліку є обґрунтування його інформаційно-сервісної ролі в системі ризик-менеджменту. На сьогодні обліково-аналітична система підприємства повинна бути не лише засобом фіксації минулих подій, а стати дієвим інструментом аналізу причин виникнення, засобом мінімізації ризиків та втрат, що виникають у результаті їх настання. Застосування сек'юритизації як інструменту трансформації наявних активів у більш ліквідні з метою забезпечення додаткового фінансування та покращання показників фінансової звітності супроводжуються значною кількістю ризиків, в управлінні якими важливу роль відіграє відповідним чином удосконалена обліково-аналітична система.

До складу основних напрямів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення управління ризиками сек'юритизації активів віднесено такі: обліково-інформаційна підтримка процесу сек'юритизації активів; удосконалення облікової політики щодо процесу трансформації сформованого пулу активів; відображення ризиків синтетичної сек'юритизації активів як умовних активів та умовних зобов'язань; використання бухгалтерських резервів; оцінка ймовірності втрати економічних вигід пулом активів як об'єктом сек'юритизації під впливом ризиків; облік ризиків покриття і ризиків відносин сек'юритизації; аналітичне обґрунтування доцільності проведення та планування сек'юритизації активів, формування структури пулу активів; обґрунтування переваг застосування сек'юритизації активів порівняно з іншими фінансовими інструментами.

Список використаних джерел:

1. Бэр Х.П. Секьюритизация активов / Х.П. Бэр. – М.: Волтерс Клувер, 2006. – 624 с.
2. Вигівська І.М. Місце бухгалтерського обліку в управлінні підприємницькими ризиками / І.М. Вигівська // *Materialy V mezinarodni vedecko-prakticka konference «Moderni vymozenosti vedy-2009»*: Dil 2. *Ekonomicke vedy*. – Praga: Publishing House «Education and Science» s.r.o., 2009. – 96 s. – S. 92–94.
3. Гнилицька Л.В. Бухгалтерський облік як інструмент управління ризиками підприємницької діяльності / Л.В. Гнилицька // *Фінанси України*. – 2014. – № 3. – С. 114–125.
4. Дорошенко Г.О. Механізми мінімізації ризиків при сек'юритизації банківських активів / Г.О. Дорошенко // *Вісник економіки транспорту і промисловості*. – 2013. – № 42. – С. 283–287.
5. Дріга О.П. Сек'юритизація активів: особливості механізму здійснення та облікового відображення / О.П. Дріга // *Науковий вісник НЛТУ України*: зб. наук.-техн. пр.; гол. ред. Ю.Ю. Туниця. – 2015. – Вип. 25.7. – С. 182–188.
6. *Международные стандарты финансовой отчетности по состоянию на 1 января 2009 года*. – Лондон: International Accounting Standards Board, 2009. – 2880 с.
7. Солдатова А.О. Факторинг и секьюритизация финансовых активов / А.О. Солдатова. – М.: ВШЭ, 2013. – 608 с.
8. Хасанов Р.Р. Риски отношений секьюритизации и механизмы их снижения / Р.Р. Хасанов // *Проблемы современной экономики*. – 2010. – № 3. – С. 234–236.
9. *Securitization Accounting*. Ninth edition. – London: Deloitte Development LLC, 2014. – 126 p.

Анотація. В статті обоснована необхідність дослідження проблематики учетно-аналітичного забезпечення управління ризиками секьюритизації активів. Обосновані напрями удосконалення учетної системи для ефективного управління ризиками. Проаналізовані зміни структури балансу в результаті секьюритизації активів. Обосновані розбіжності секьюритизації з позиції бухгалтерського учета і фінансов. Проаналізовані функції і порядок реалізації традиційної секьюритизації активів. Виявлені визначаючі проблеми учета процесу секьюритизації активів в сучасних умовах розвитку системи міжнародних учетних стандартів.

Ключевые слова: управление рисками, секьюритизация активов, учетно-аналитическое обеспечение, пул активов.

Summary. The necessity to study issues of accounting and analytical support for risk management of assets securitization has been grounded. The directions of accounting systems improvement for effective risk-management have been grounded. Changes in the balance sheet structure as a result of asset securitization have been analyzed. Differences between securitization in accounting and finance have been grounded. Functions and procedures of traditional assets securitization have been analyzed. Determining accounting issues of asset securitization process in modern conditions of development of international accounting standards have been determined.

Key words: risk-management, asset securitization, accounting and analytical support, the pool of assets.